

دارالخلافه
درسعادتنه باپ عالي حاده منذه
اداره منصوصه
 محل اداره :

مُسْنَدُ الْفِتْنَةِ صَرْبَانِيٌّ ١٣٢٦

دين، فلسفه، ادبیات، حقوق و علوم دن باحث هفتاه لق رساله در

مسکونه، موافق آثار جذبه می ایندیمه قبول او نزد

درج ایندیه آثار اعاده او ناز

امام

درسادته نسخه بی ۰ پاره در

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندریلرسه سنوی
۲۰ فروش فضلہ آلنیر

درسادته بوسته ایله کوندریلرسه ولايات بدی اخذ او نوره

بر صحی سنه

۳۲۴ شعباط ۳۲۷ پنجشنبه ۵

عدد : ۲۶

مؤسسی : ابوالعلاء زین العابدین - ح . اشرف ادیب

سنہ لکی الق آبلی

درسادته	۶۵	۶۵
ولاياته	۸۰	۸۰
ملک اجنیده	۸۰	۸۰

کذلک مذهبہ انساع ایتھیک امامک قولندن غرض حقیقی نہ ایسے اوئی ایجھے اکلامیق ایچون برازاعمال فکر ایتسہ کڈہ منلا سکا صورولان بر مسئله عیناً امامک قولندہ بولونما دینی زمان اوئی بر اصلہ ارجاع ایدہ بیلسک ؟ یاخود او امامدن صوکرہ کان علمائک سوزلیلہ توفیق ایلسک ؟ اولمازی ؟

سبحان الله ! ہیچ بر خواجہ بولیلہ یا پیشی ؟ دیہرک درس او قودینی خواجه سنک یا یا زینی برشی قطبیاً یا یا مایہ جنی سویلر . حال بو که نظری براز ماضی یہ طوفری ارجاع ایتسہ یدی اسکی علمائک بوئی پک اعلایا پیدینی ، حتی دها ایلری کدرک خواجه لرینہ بیله باض خصوصاتہ مخالفتہ بولندیا نی کوروردی . لکن سز اوکا بورالینی سویلرک مباحثہ یہ قالقیشہ جق اولورسہ کن درحال سڑی دینسز لکہ اٹہام ایدرک « بنی دیندن می چیقارہ جقسک ؟ » دیرا زوالی بیلمز کہ بو حركتیلہ نصوص رینیہ یہ مخالفتہ بولنـان ، خروج عن الدینہ حاضر لانان یسہ کنڈیسی اولیور . نعوذ بالله !

شیخ محمد عبدہ
متوجی

محمد عاکف

روحانیت - جسمانیت

اسکوب بلدیہ رئیس سابق حافظ فربد افتندی یہ :

خلاصہ سی بییغین تردید ، تشكیکلردن ؛ روحی ۲۳ نومرسولی « صراط مستقیم » جمیوعہ سندہ ندرج « اسلامیتہ روحانیت » جسمانیت واری ؟ « مقالہ سی حقنده اسے اپاحدن عبارت مکتوب عالیلری دقلہ نظر مطالعہ دن پکریلہ . لکن بزر بومکتوبک مندرجاتی سقو لاستیکی و صرف الفاظ و تعبیراتہ حاصل ؛ فقط معنیا و مساعدن پک او زاق بر اختلف کی تلقی ایتک . زیرا بوزمین و بیولوہ منازعہ لرک معناجہ ، مساعجه ہیچ بر فرق یونگن الفاظ و تعبیراتہ اختلاف لرک حیات و معيشت جو بولنلرک ناظمی اولان شریعت اسلامیہ جہ ہیچ براہمیتی حائز دکادر . اشته بونک ایچون او زون او زادی یہ اپاحدات اعطائسنے لزوم کورمیورم . بودہ مکتوب عالیلرندہ « شوق متوعدن هانگی اختیار ایدلیکی » صوراویوکہ بوسـؤالک جوابی مقالہ مذکورہ دن پک ظاهر بر صورتہ نمایان اولمقدہ در .

بزمقالہ منہ او لدیقہ ، و ممکن مرتبہ معيشتیزہ ، حیاتیزہ تعلق ایدن جھتلردن بحث ایتک ایستر ز . زیرا بولفاظ و تعبیرات منازعہ لرینک ، القاب و عنوانلر قاوفاـنک ہیچ بروقت فائدہ کی کورولہ مش ؟ دامنا السائل آراسنه تفرقہ دوشورمه یہ ، نظام حیاتی اخلاق ایتمیہ یاردم

سیاست ایستدیکنی تحلیل ، ایستدیکنی تحریم ایدیور ؟ دیلدیکنہ حق ، دیلدیکنہ باطل دیبور ؟ خلق ده اوکا منقاد اولوب کیدیور .

عطالتک شریعتہ واہلنہ قارشی اولان جنایتی . - احکام

شریعت حقنده کی عطالت معاملاتہ اویله بر کو جملک احداث ایتندی کہ ناس آرتق شریعت اہالہ قدر واردی . شریعت اسلامیہ اسلامک حقیقہ اسلام اولدینی زمانلردا بوتون عالمی قوجا قلا یہ جق قدر واسع ، مساعد ایدی . بوکون ایسے او قدر طارلا شکندرک اهلنی بیله باریندیرہ مہ بوردا او نلر حقوق قلرنی محافظہ ایچون باشقة و اسطولرہ مراجعتہ مضطэр قالیورلر . حملہ شریعتدن بر جو حق اقیا وارکہ بوکون باشقة شیلری مدافعہ ایله مشغول . ناس ایچون شریعتی او کرنک زور لا شدیقندن احکام شرعیہ اکلام مقدمہ کی عجز لرینی کورہ رک جھلہ راضی اولیورلر . بناءً علیہ شریعتی بیلنلر بیلنلر نسبتہ ہیچ دینہ جک قدر آز . شریعتک جاہلی اولان بو آدم ایچون شریعتک احکام بیله عمل ایتک امکانی متصور میدر ؟ ایشہ خلق ک قسم اعظمی شریعتہ مخالف حرکاتہ بولنیور ؟ قلب لردا شریعتہ قارشی احترام حسی قلاماش ؟ جونکہ افعانی نصوص شرعیہ بہ تطبیق ایدہ میور . اک برنجی مانع ایسے عباراتک کو جملکنندن ، اختلافاتک چو قلغندن ایلری کان آکلا یہ مامق مسئلہ سی اولیور .

برکون خواجه لردن برتیه : « نصل مذهبکہ عاں کتابلردا کوردیکلک احکام موجنجه آئیم صائم یا یہ بیلیور میسـک ؟ » دیشـم . جواباً معاملاتہ او کی احکامی پک آز خاطر لادینی ، هر کس نصل بایلور سه اویله بایدینی سویلر . ایشہ عطالت ارباب شریعتی بحوالہ کتیردی . اکر بو آدم لر شریعتک و طولا یسیله ناسک مدار حیاتی اولمک ایتھے لردى پک اعلا موفق اولور دی . او زمان ہم کنڈیلری ، ہم ده بوتون خلق بولہ اولو قلامازدی ده مسعود بر حیات سکیردی .

باویکن ناس حدود شریعتن نہ قدر انحراف ایتشدر ، فساد اخلاق نہ درجہ یہی بولشدر ! یونک کویلر ده ، یاخود کوچک قصبه لرده کی اسپاہی ایتک دن خالی دکلدر : یا او کوی یاخود قصبه ده دینی ، شریعتی بینن کیسے اولمادینی ایچون هر کسک حرامہ ، حلالہ عاں مسائلی صور دینی آدم صوران کی جاہلدر ؟ یاخود مــئلہ بی بیلن صورانک اکلا یہ بیله جک آجیق بر تعمیرہ مالک دکاردر ده ســؤالک بر درلو الجنبدن چیقا مایہ درق نہایت دانیشان آدمک ہیچ اکلام مایہ جنی ، کنڈیسـنک ده نہ یا پسہ اکلام مایہ جنی بر عبارہ یہ او قویوب پکر .

شمی دی بو آدمہ دیسـک : هر طبقہ دکی خلقہ مرامکی آکلا ده جق ، علـکـدن او نلری مستفید ایدہ بیله جک قدر اسلوب افادہ او کرنـسـک ؟

وجودیتی قبول ایمپورلر . بتابین بالکن ایکی قسم قالیور که اوده خیر محض خیر غالبدن عبارتدر . بونلری تدقیقده ایسه کوریور که حکمت خیر محض تخصیلی اقتضا استدیر مکده اولدینی کبی خیر غالبد - که غالیت تحقق ایمک ایچون بهمه حال شر مغلوبه مقارن بولنق لازمدو - وجودینی مقتضی بولنقده در . زیرا خیر کشیری شر قلیل ایچون ترک ایمک بر شر کشیدر . شوحالدم خیر بالذات مقصود اولدینی کبی خیر ک غیر منفك لوازنندن بولنق حسیله شر قلیلده بالتع مقصوددر . ایدی عالده کوریلان جمیع شرور بوقعندندر . یعنی خیرانده غالبدر . اوحالدم صغیرک اعمی اویلسندن مقتضیات عدالته منافی برجهت یوقدره دینیله منکه جناب حق خیر غالی شر نادردن آیرملی ، بالکن خیر قلمی ایدی . زیرا بولذاته متعدد ولذاته ممتنع اولان بر شیئک خلق بیورلاماش اویلسی حق خالقده عجزده دکلدر . عجز مکن اولانی خلق بیورمامقدر . لذاته ممتنع اولانی خلق بیورمامق ایسه حکمت سجانیه ایجابتندندر .

۲ - معزله نک نقطه نظری که آنلر بتون شروری افعال سجانیه دن عد ایدرلر و ناس عبرت آلسون وبالآخره عوضنه نائل اولسون اراده سیله طرف سجانیدن یائیش اولدینه قائل اولورلر . شرور ومصائبک شو فوائد جزیله طولا ییسیله بور لطف ربای اولدینه معتقددرلر .

حتی دیرلرک شو صورته مظہر ابتلا اولانلر مقابلندن نائل اوله جقلری عواطق ییامش اولسلر ایدی کندیلری بوجاله خواهشکر اولورلر دیک اولیورکه معزله اساساً شرورک موجودیننده بر ظلم کورمیور . شوحالدم معزله یه بوسوال طبیعتیه وارد اولیور .

۳ - اهل سنتک نقطه نظری مسئله بک موشکافانه حل ایدر . زیرا بز عدالت سجانیه یه بهمه حال عدالتمن بشقه برشی یا بهمامق کبی برمغنا ویرمیز . جناب حق عادلدر ، قوللرینه عدالتله معامله بیوریر . فقط مشیت سجانیه سی تعاق ایدر ایسه بعض قوللار بوندن محرومده قاله بیلوره ایضاح ایدم : (عادل) ، (عدل) سوزلرینک مدلولی عدالتده بولنان ذات دیکدکدر . یعنی ماهیت بلاشرط شی ایله ماهیت بشرط لاشی ببرندن تفرق ایدملییدر . تفرق ایدملیجه بو قبیل سوء تفهمل وجود بولور بوراده ماهیت بلاشرط شی در دیلرسه عدالت ایدر دیلرسه ایمزه . بشرط لاشی دکلدر یعنی عدالتمن بشقه برشی یا بهمن دیک دکلدر . جناب حق بعض عبادی حقنده رحیم ، کریم ، روف ، و دود اولور بعض عبادی حقنده ده قهاره جبار ، منتم ، شدید العقاب اولوره بولیه انصاف بیورمش اویلسندن طولایی دیکر یه عدم انصافی لازم کلز . ایشته اساس بودر . مع مافیه شکایت اوینان احوالک دخی مقضیات معدالتمن

ایمشدر . بورا سنتک تفصیل بعض فکرلرک ایلیشکنی موجب اوله جهندن شدیلک ترکنی موافق کور و بورم .

فی الحقيقة روحا نیلک ، جسمانیلک عنوانلری ده الفاظ دراما ، معنای موضوع علیه شدتی علاقه و مربوطیتی وارددر ؟ اختلاف صرف لفظی اولوب قلاماز . بناء علیه حیات و معيشتی تبدیل ایده سیله جلک تأثیری حائزدر . نصلکه بحواله ، بعض ملتلرده بالفعل وقوعه کلشدر . اشته بونک ایچون بوعنوانلری ، القابی اساساً اسلامیتده اولمدینی حالده ایجاد و ابداع ایدیورملک بالکن خطدا دکل ، بدعتدر ، کیا هدر . ذاتاً روحا نیلک جسمانیلک عنوانلری خرسنیانلاردن آنکشدر . وقتیه خرسنیان پایازلری اهالی بیشته برعنوان امتیاز قازانق و دها طوغرویی موجود اولان امتیازلری ادامه ایده بیلک آرزوسیله روحا نیلک عنوانی طاقتسلردی . فقط نتیجه سی اعتباریه هیچ برشی قازانه مدیلر ؟ کلیاً ضرر ایتدیلر .

بلکه وقتیه خرسنیانلر آراسنده روحا نیت عنوانی آنله صوقيق استیانلر بک چوق اولدینی حالده ، شدی بوعنوانه دکل ، معنون اولانلره یاقلا شمع استیانلر بیله بولنیور ...

بناءً عليه كندي كنديلكمز دن لزو مسر عنوانلری اور تاليه جيقار ميدم . آرمه زده تفرقه قابولی آچيهم . هي رابر چاليشام ؟ من اجم حيانیه بی ال بر لکیله تسهیله غیرت ایدم . ذاتاً اسلامیتک اقتضاسی ده بودر : « ولا تفرقوا » ...

ح . ث .

حده

عمی وعدالت الہیہ

صراط مستقیم هفتہ ظرفنده کوندریلان ورقملر میانندہ اعمی جو جفلرک نور بصردن محروم اولملری عدالت سجانیه مقضیانه توافق ایده میه جکنہ داڑ بر سؤال ورقی سی وار ایدی . رساله نامه طویل الذیل بر جواب یازلدي . شوقدرکه بومسئلہ مؤلفین محترمہ اسلامیہ جانبندن وقتیه موضوع بحث ایدلش و متعدد نقاط نظردن اجرا قلنان تدقیقات خاطرہ تبادری مخلع اولان شبھاتی با سرها ازاله ایش اولدینگندن تدقیقات مذکوره نک بورا یه خلاصہ اولسون نقلی مناسب کورلدي .

بوسوال اوج نقطه نظردن تدقیق او نکشدر .

۱ - فلاسفہ نک نقطه نظری که آنلر جه اقسام عقلیه بشدر . زیرا برشی یا خیر محض اولور و یا شر محض اولور و یا ایک اعتباری مشغل بولنور . بوجالده ده یا خیر شره معادل اولور و یا خیر و یا شر غالب بولنور . بونلردن اوچنک یعنی شر محض ، شر غالب ، شر عادلک